Nro 19.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 6. Marca. V. S. ROKU 1810.

S. PETERSBURG V. S. d. 22 lutego. O duchu naywyższego manifestu i rozrządzeniu finansow na rok 1810. Pierwsze zasady leżą na tym, ażeby zastanowić wzrost długow Monarszych, zmnieyszyć wydatki, a pomnożyć przychody—Długi wnętrzne pod nazwaniem assygnat znaiome, hypotykowane są na bogactwach Monarszych daleko one przewyższaiących, azatym kredyt zapewniony iest naylepiey. Woyny od roku 1786 ten dług zrodziły, ponieważ żadne państwo niepotrafi utrzymać ciągłey woyny niepomnażaiąc podatkow i bez zaciągnienia długu. Widać z manifestu że do opłaty tego długu przedsięwzięte są pewne sposoby: z których naypierwszym iest wstrzymanie wzrostu iego. Przyięte są środki do łatwieyszego obrótu assygnat—Srzodki do zrównania dochodow z wydatkami w tym są szczegulniey, że na ten rok zmnieyszono drugie więcey iak na 20 milionow, i nadto przyięte będą sposoby na ciągłe znižanie rozchodow. Wszystkie dochody Monarsze w iedną massę skarbu są połączone, i pod ieden rachunek oddane—

O podwyższeniu podatkow—Zrzodła państwa naszego tak są obfite, że dochody mogłyby bydź łatwo powiększone, bez podwyższenia nowego podatkow; lecz rozkład taki wyciąga wiele uprzednich środkow i wyrachowanym bydź niemoże, a nadto lud nieprzyzwyczaiony i nieoswoiony ztąd nader wiele cierpiałby; azatym obrano też same źródła które mieszkańcy z bliska znaią, i które łatwo bydź mogą wyliczonemi. Wiele było proiektow Rządowi podanych, lecz iedne pokazały się nie pewnemi a drugie przeciwnemi świętości obowiązkow Monarszych. Proiektowano przelać monetę miedną i ustanowić iey pewny walor odpowidni cenie miedzi: czynność ta byłaby szkodliwą kredytowi, na którego podniesienie Rząd pracuie. Przemiana nazwiska nieodmienia wewnętrzney wartości: za pięć kopieiek miednych, chociażby tę sztukę monety nazwać rublem, nikt nieprzeda fantu rublowego. Łatwo w skarbie możnaby nazwać rubla srebrnego 10cio rublowym imperyałem; lecz kredyt nie na liczbie i nazwaniu, ale na wadze i illości metallu opiera się. Przeto po odrzuceniu proiektow postanowiono podwyższyć podatki, które że nader są umiarkowane, przekonywaią o tym dotykalnie następne uwagi.

(1 Po upadku assygnat, upadł dochod skarbowy: dziś do kassy niewchodziła połowa tych dochodow iakie przed 10 laty były; a wiadomo że natenczas podatki nasze nader były umiarkowane. Tym czasem za podwyższeniem się cen na produkta, pomnożyły się we dwoie przychody obywatelskie; rozchody ich w iedney mierze zostały; a skarb musiał kupować w dwoynasob większą ceną aniżeli dawniey nabywał. (2 Długi niemaiące pewnego rozkładu na opłatę są wielkim ciężarem. Azatym podwyższenie podatkow na mieysce wzrastaiącego długu, zmnieysza iego ciężar i stopniami ulgę przybliża. (3 Porównywaiąc ciężar nałożonego podatku z ciężarem corok pierwiey mnożących się assygnat nieskończenie pierwszy iest mnieyszym od tego drugiego.

(4 Niezmierna iest różnica napełniać niedostatek powiększeniem podatkow: lub zmnożeniem długow. Prosty rachunek przekona o tym każdego. Milion rubli, wydanych nowych assygnacyi w cyrkulacyą, czyni podług teraznieyszego kursu blisko 400 t. rubli srebrnych: azatym skarb w wydatkach używaiąc na potrzeby państwa 400 t. rubli, w istocie zaciąga dług milionowy; czyli toż samo inaczey mówiąc, pożycza na swoie potrzeby kapitał płacąc blisko 150 procentow. Pytanie, na kogo spada ten wzrastaiący ciężar? Nayprzód na skarb i na ceny wszelkich iego potrzeb, a potym na wszystkich tych, którzy są z nim w obowiązkach i potrzebach. A więc w każdym milionie rubli na nowo w cyrkulacyą wydanym uważać należy dwa oddzielne przedmioty, dług i podwyższenie cen. To ostatnie iest istotnym i rzetelnym ciężarem podatkowym, a pierwszy oprócz swoiego ciężaru ciągnie za sobą procent, który za powiększeniem się obraca się w nowy ciężar—Daleko inny wypada rachunek z podwyższenia podatkow. Podnosząc podatki na milion rubli assygnacyynych; skarb tak iak w pierwszym przypadku nieodbiera na swoie wydatki więcey nad 400 t. rubli sr; lecz ta summa 400 t. niestanowi nowego długu; a ztąd niema i procentu, azatym niema i nowego ciężaru, który wynika z wzrastaiącego procentu. Jasna więc rzecz że umiarkowane podwyższenie podatkow ma bez porównania daleko mniey prawdziwego ciężaru aniżeli pomnożenie assygnacyi. Słowem, wielka iest różnica kupować towary za czyste i gotowe dochody, albo za wexle.

(5 Nakoniec prosty i oczewisty iest dowod, że podwyższenie podatkow teraz przedsięwzięte nie sięga źródeł dochodow, lecz spada na zbytki. W Rossyi sama przedaż wódek co rok przynosi skarbowi czystego dochodu do 30 mill. Nader więc umiarkowanie powie się, że wydatki na dystyllacyą, na utrzymanie przy niey milionow ludzi, i zyski, nayminiey wynoszą dwa razy tyle. Któż więc płaci ten wydatek nay-

mniey 100 mill: na rok wynoszący? Narod używaiący tych wódek. Nikt pomyślić niemoże ażeby te 100 t. rubli wydawały się na konieczne potrzeby narodowe: każdy widzi że one składaią część wydatkow zbytkowych. Wiadomo nadto że przedaż wódek w ciągu lat ostatnich nigdzie nieustała, lecz wszędzie przyniosła ważne zyski. Ztąd zawiązuie się oczewiście, że pieniądze wszędzie pomnożyły się, i że nowe zwiększenie podatkow nie spadnie na pierwsze potrzeby.

Na tym zasadza się ogulny rozkład manifestu gruntuiąc się na 3 prostych prawidłach. (1 pierwszą własnością dobrze urządzonych finansow, iest opłata stopniowana długow. (2 niemożna opłacić długow niezatrzymawszy ich wzrostu. (3 niemożna zastanowić ich zwiększenia się niepodwyższywszy podatkow. Azatym prawdziwy duch tego manifestu iest ażeby zacząć osnowę opłaty długow, ażeby dać ruch środkom przyiętym i stopniami maiącym się uskuteczniać.

W pogranicznych naszych guberniach, piszą z Grodna, czekaią powrótu Rossyyskiego woyska z Gallicyi na zimowe kwatery. Niektóre gazety pod artykułem z Wrocławia przetłumaczyły ten powrót woysk w granice nasze, na poruszenie ich nad granicą i na zaięcie Niemna. Podług tego powrót woysk naszych z Finlandyi możnaby nazwać poruszeniem woiennėm. Jest rzeczą pożądaną ażeby wydawcy zagranicznych gazet tak byli za pokoiem na papierze, iak Rossya w rzeczy samey lubi spokoyność.

Zdaie się, piszą w Koppenhadze, że ucichły teraz wieści rozgłoszone względem przywrócenia byłego Polskiego Królestwa: zdaie się iż wyschło zupełnie źródło, z którego JPP. wydawcy gazet czerpali te polityczne wiadomości. Rozumieć należy że teraz mało zostaie się i tych politycznych prorokow, którzy zarażeni Anglomanią przepowiadali upadek tym państwom, które wiążąc się z Francyą odważyły się zapowiedzieć woynę Anglikom. Rossya, Szwecya, Austrya i niektóre inne mocarstwa okazały na sobie pożytki i szkody, wynikłe z polityki, która dotąd rozdzielała europeyskie gabinety. Traktat Tylżański, odmieniwszy systemmat niektórych państw Europy, był bez wątpienia osnową nowych nabytkow i przyczyną rozszerzenia granic Rossyi. Pierwszym skutkiem tego traktatu było przyłączenie prowincyi Białostockiey do Rossyi. Potym nieprzewidziane okoliczności zrodziły woynę między Rossyą i Szwecyą, która była natenczas w przymierzu z Anglią. Całemu światu wiadome korzyści zwycięzkiego woyska Rossyyskiego w Finlandyi, i skutek ich traktat Fryderyxhamski. Ten pokoy iest iednym z naysławnieyszych, które nam historya Europy podaie. Wszelkie zdobycze woienne zostały przy Rossyi, i gabinet Petersburski zwrócił na swoią stronę wszelkie korzyści zakończoney woyny, nic nieustępuiąc nieprzyiacielowi. ALEXANDER przyłączył do swoiego Jmperium całą Finlandyą, czego przodkowie nigdy niemogli dokazać, zwracaiąc zawsze przez traktaty co orężem zdobywali; mimo znamienitych zwycięztw nietrafili zabezpieczyć północnego kraiu Rossyi tak skutecznie, iak iest dzisiay. Nadto pokoy w Wiedniu niedawno zawarty, i wiele innych wypadkow politycznych, iaśne daią rozwiązanie stronnikom angielskiego systematu, czy to sytemma pożyteczne albo nie?

WIEDEN d. 15 lutego. (z Gtt Berlin: Fran) Papiery nasze nieźwyczaynie w górę iść zaczeły: kredyt bankocetlow w Auszpurgu bez porównania większy od tego, iaki był po woynie. Podobnież we Francyi dobra narodowemi zwane, to iest w czasie rewolucyi duchownym i emigrantom odebrane i na rzecz skarbu publicznego przedane, podniosły się w swoiey wartości. Powsechnie mówią o zamęściu naystarszey córki Cesarza. Oczekuiemy wielkiey dostoyności gościa: i przeto czyniemy wielkie przygotowania dla wyporządzenia należytego pałacu cesarskiego w Szembrun. Vice-hetman fr: Berthier Xże Neufchatel i Wagran będzie miał chlubne zlecenie uzupełnienia zaręczyn Napoleona z Arcy Xiężniczką: co ma nastąpić d. 5 marca: on ią odprowadzi do Francyi. We wszystkich kraiach Xiążąt ligi reńskiey czynią się przygotowania, o iakich dzieie niewspominaią, na przyięcie nayuroczystsze przeieżdżaiącey przyszłey małżonki Jmperatora Napoleona. Posiedzenia wszystkie zaięte są teraz zgadywaniem, kto będzie miał zaszczyt odprowadzenia Xiężniczki i assystowania szlubowi? Królowa Neapolitańska ma przyiechać do Braunau na spotkanie narzeczoney.

AX. Palatyn mieszka w Budzie—Rząd kazał oczyścić z gruzow zruynowane twierdze Wiedeńską, Spielberg, Gratz, i Raab. Kontrybucye woienne wszystkie iuż zapłacone, traktat w całey rozciągłości spełniony. Regimenta w czasie teraźnieyszym nayłatwiey otrzymuią pozwolenie urlopowania żołnierzy na czas pewny uwalniaiąc ich od chorągwi do domu— Z Konstantynopola przychodzące wiadomości głoszą że przymierze Francyi z Austryą uczyniło wielkie wrażenie na umysłach dywanu i wszystkich Turkow. Szkretarz legacyi fr: Maubourg nabrał znaczenia i powagi, poseł Angielski, iak mówią, oddalić się musiał na okręty. Jedna boiaźń wstrzymuie turkow od gwałtownego obeyścia się z anglikami, ażeby ci nie ruszyli flott swoich na przecięcie dowozu żywności i ogłodzenie stolicy.

MADRYT d. 2 lutego. (z Gztt Paryz Monit) Armia królewska postępuie wielkim krokiem ku brzegom srzodziemnego morza. Marszałkowie Mortier i Victor ciągną na czele korpusow 4go i 5go brzegami rzeki Guadalquivir; G. Sebastiani z woyskami cudzoziemskiemi przedziera się przez góry Grenady. Cordova i Sevilla przysłały deputowanych do Króla; toż uczyniły Grenada i Murcya: Andaluzyanie powszechnie cieszą się z zakonczonego panowania tyranii Junty; z radością wszędzie witaią Króla, iak dzieci biegną naprzeciwko oycu, którego dawno niewidzieli. Deputowani do zgromadzenia stanow Cortez przestali bydź wybierani; ci nawet, którzy byli wyiechali, nazad powrócili. Główna kwatera przechodzi z Exiia do Sewilli; woyska nasze iuż osadziły Alcala Baca i Guadix. Junta Sewilska ucieczką swoią rozprzęgła wszelkie stosunki i komunikacyą między insurgentami; niepozostało żadnego głównego rządu; są tylko błędne od-

działy niewiedząc gdzie uciekać: te każdodziennie pomnażaią liczbę ieńcow. Członki Junty miały bydź aresztowane na wyspie Leon; podług innych o kapitulacyą prosiły; wielu z nich ma płynąć do Ameryki. Za kilka dni zakończy się wyprawa na południe. Król chcąc pokazać się ze wszelką okazałością mieszkańcom, rozkazał ażeby część iego dworu poiechała z Madrytu do Andaluzyi—Między korpusem 2gim a woyskami GG. Albuquerque i Xcia del Parque ieszcze nieprzyszło do spotkania: ostatni dążą do Cadix na ratunek Junty, francuzi pod Merida i Medellin zachodzą drogę gotowi wydać bitwę, pewni zwycięztwa w porządney batalii—Korpusy 6ty, 8my i 9ty połączone razem przedsiębiorą wyprawę do Portugallii: z tych iedne kolumny są w Salamanca, drugie w Valladolid, inne w Burgos ieszcze. Rzecz ciekawa czy Anglicy odważą się zatrzymać w Coimbra do przyyyścia francuzow: woyska udać się maią prosto do Lisbony—W Arragonii i Katalonii wszelkie srzodki są użyte na wytępienie kup buntowniczych i rozboyniczych. Dobra nieprzytomnych sekwestruią się; kontrybucye na zbuntowane wsie nakładaią się, a śmiercią karani są wszyscy którzy po uczynioney przysiędze wierności z bronią w ręku są poymani. Woysko wszędzie zachowuie karność przykładną: dziwią się mianowicie Andaluzyanie widząc obeyście się francuzow uprzeyme; tym barziey że Junta niesłychane rzeczy rozgłosiła o barbarzyństwie woysk fr. Józef Napoleon założył szkołę w Cordova w klasztorze dominikańskim naznaczaiąc fundusz na utrzymanie 30 uczniow po połowie z miasta i 2 synow zasłużonych na tey woynie rycerzy. Mieszkańcy południowi prosili o zniesienie praw feudalnych. Król odpowiedział że to im zaręcza nowa konstytucya.

„Panuiący zbieg okoliczności, pisze król w odezwie do Hiszpanow, zdziałał że Hiszpania więcey aniżeli przez 100 lat była przyiaciołką Francyi. Kiedy nadzwyczayna rewolucya fr: zepchnęła dom panuiący z tronu, gałęź hiszpańska miała go wspierać i niewprzód broń złożyć, ażby iey familia na tron była przywróconą lub sama zepchniętą została. Trzeba było odwagi do takiego przedsięwzięcia; lecz chciano to mieć z dobrodzieystw czasu, czego natychmiast z orężem w ręku popierać nieodważono się. Gabinet hiszpański, widząc Francyą uwikłaną w długoletnią woynę, chciał nayśilniey uzbroić się pod zasłoną głębokiey taiemnicy. Wygrane bitwy mieszały iego nieprzyiazne proiekta. Daremnie usiłował przykładem negocyacyi oszukiwać Napoleona; zwycięźca Europy nie mógł bydź uwiedziony. Xiążęta hiszpańscy nie ośmieliwszy się walczyć, nieradzili się tylko prywatnego interessu korony: grandowie, generałowie, i przednieysi narodu hisz: przyznaią tę prawdę. Woyna lądowa i posiłki angielskie przedłużyły walkę na czas nieiaki; czuie narod całą okropność tey woyny. Nigdy skutek tych zapasow nie był wątpliwy; los oręża teraz dał wyrok. Jest to moment decyduiący: odtąd Hiszpania będzie oddzielną całą i niepodległą ieżeli spokoyną przyiaciółką Francyi zostanie: inaczey czeka ią zniszczenie i rozszarpanie“

G. O Faril pisał do swoich dawnych współ towarzyszow teraz służących w armii rokoszanow, wzywaiąc ich do poddania się godnemu królowi do ziednoczenia się i do uratowania oyczyzny od zguby iey grożącey. Między innemi wyraził „dynastya poprzedzaiąca, przez zepsucie, albo przez zwyczayny upadek rzeczy ludzkich, straciła wszelką powagę dostoyność i władzę: we krwi było nasienie nieprzyiazni sąsiada, którego potęga niezna odporu. Zaden z nas nieprzyspieszył epoki upadku domu panuiącego, owszem wielu pracowało podług swoich sposobow na uratowanie, lecz daremnie, Opatrzność inaczey zrządziła. Rozhukane namiętności podobne są do wiatrow zburzonych, które unoszą wszystkie ciała lżeysze, iedne tylko opoki zostaią nieporuszone: wszyscy przednieysi wodzowie opierali się szaleństwu ludu, i stali się ofiarą lub uciekać musieli, mam listy autentyczne, które o tym przekonaią każdego. Lud zapalony pociągnoł wszystkich za sobą do przepaści. Jeden Napoleon oparł się temu potokowi wybuiałych namiętności; on ieden uratować może; posłuchaymy tylko iego głosu, poddaymy się mądrym rządom Józefa, a będzie Hiszpania szczęśliwą. Dowiedzioną iest prawdą że oprzeć się niepodobna francuzom ani w polu ani w twierdzach:tryumfować zawsze będą. Może lud, iak uczyniły 2 prowincye, zrzekłszy się prawideł woyny przyiętych przez narody oswiecone, rozmnożyć zbóycow poiedyńczych, i z zasadzek mordować francuzow, lecz te kupy łotrow mogą naprzykrzyć się ale niezniszczyć głównego planu; zatrzymaią pòdiazd, ale osoczone przez korpus poddadzą się. Lecz gorzey ieszcze; ten sposob rozmnaża bandytow, którzy przyzwyczaieni do łupieztwa i krwi, niemogąc mordować francuzow, śmierć zadadzą bezbronnym rodakom, i ich łupami życie utrzymywać będą. Józef Napoleon ma wszystkie przymioty dobrego króla: przywiązać się trzeba do niego; zakwitną rolnictwo, przemysł i nauki; wzrosnie szczęście potęga i chwała narodu. Łączmy się do tronu i ratuymy oyczyznę.

LONDYN d. 9 lutego. (z Gtt Fran: Ham) Wiadomości z Hiszpanii donoszą o wezwaniu obywatelow Gallicyi przez Hrabiego Nogron do uformowania udzielnego rządu i utrzymania udzielney od reszty ciała niepodległości. W Korunnie przyiaciele fr: hiszpani ucierpieli od prawdziwych patryotow; wielu z nich pomordowanych zostało. W tym porcie znayduie się iedna fregatta, a w Ferrolu 2 okręty które do żeglugi niezdatne. GG. Wellesley i Beresford znayduią się w Portugallii w mieście Coimbra; tam armia portugalska czyniła przed niemi popisy. Francuzi ciągną w wielkiey masie przeciwko temu królestwu. W Oporto insurrekcya miała wybuchnąć. Poseł nasz Sztuart iedzie do Lizbony a Viliers udaie się do Ameryki, iak powiadaią, w zleceniu nayważnieyszém. Henryk Wellesley uda się do Cadix do Junty Sewilskiey maiąc tam sprawować urząd poselski. Woyska nasze zaięły Ceutę oddaną przez Hiszpanow pod straż naszą.

Na morzach Afrykańskich Komandor Rowley uderzył na wyspę fr: Bourbon, mianowicie na port S. Pawła i na okręty tam będą-

ce: niemiał celu ani siły na podbicie a barziey na utrzymanie tey osady; lecz chciał odzyskać zebrane przez korsarzow fr: nasze okręty i odebrać towary w magazynach złożone; pierwsze uprowadził, drugich odzyskać nietrafił. Opanowaliśmy bateryę broniące przystępu do miasta po 2go dzienney bitwie, wyprowadziliśmy z portu okręty, połowę towarow zabraliśmy, resztę składow spalono. Gubernator wyspy przyprowadził posiłki z Denis lecz iuż zapózno i nakoniec sam zabił się. Straciliśmy w całey tey wyprawie od 60 do 70 ranionych i zabitych—Na wyspie Otaite krwawa woyna wybuchnęła; missyonarze uciekać musieli szukaiąc bezpieczeństwa na wyspach sąsiedzkich: chcą wyspiarze wygnać naczelnika swoiego Bomares—Na morzach indyyskich kompania nasza przedsięwzięła wyprawę przeciwko korsarzom fr: na wyspach na morzu Perskim schronienie maiącym, którzy handlowi naszemu wielkie szkody zadaią—Na morzu południowym kapitan Bristow odkrył nowy archipelag pod 50 stopniem i 40 minutami południowey szerokości, a pod 166 stop i 35 minutami wschodniey długości—Okręty nasze w Ameryce południowey niemaią żadnego przystępu do portow: port Boenos Ayres iest dla nas zamknięty. Miszkańcy płacą miesięcznie 200 t. talerow Vice-królowi na utrzymanie woyska— Admirał Drury ogłosił wyspy Moluckie w stanie oblężenia.

Miszkańcy miasta Londynu na usilne naleganie względem wolności podawania osobiście prozb królowi, odebrali odpowiedź że teraznieyszy stan zdrowia niepozwala Jerzemu 3 narażać się na niewygody dawania audyencyi, zatym wszelkie prozby oprócz Rady Londyńskiey i 2 uniwersytetow oddawane będą Sekretarzowi stanu—Mieszkańcy Westminsteru podpisali wezwanie do powszechnego zgromadzenia się dla uradzenia i podpisania prozby do Króla o reformę parlamentu—Ambassador Perski z nadzwyczaynemi ceremoniami był przedstawiony Królowey i Xciu Wallii: od siebie oddał i wzaiemnie odebrał znaczne podarki— Lord Grenville przyrzekł podać prozbę katolikow Irlandzkich na uwagę Parlamentu, lecz oświadczył że za ich wolnością nic mówić nie będzie, z przyczyny że proszą o zbyt wielkie przywileie — W Parlamencie skarżono się na niedostatek pieniędzy gotowych, i wniesiono proiekt obrachowania wiele w ciągu lat 10 wyprowadzono za granicę srebra i złota? upadł proiekt niepoparty—Od wyiazdu Xcia Staremberg niknąć zaczeły nadzieie pokoiu, i teraz zupełnie zgasły: lichwiarze iedni dla podniesienia papierow często zmyślaią wiadomości przeciwne, i one umyslnie rozgłaszaią—Wyliczono że Anglia ma 100 t. maytkow, 50 t morskich żołnierzy, że na ich utrzymanie wydaie blisko 11 milionow—Izba niższa i wyższa uchwaliły podziękowanie Lordowi Wellington za bitwę wygraną pod Talavera—Dług narodowy angielski wynosi 601 mill: szter; lecz procent pobiera się od narodu odpowiadaiący summie 781 mill, a to dla tego ażeby tą przewyższką umarżać corocznie kapitał długu, którego iuż od roku 1786 zniesiono na 180 mill— Flotty nasze krążą teraz koło brzegow fr, rozrywaiąc uwagę nieprzyiacielską: tym sposobem oderwano wiele regimentow od wyprawy hisz: nawet część gwardyi Napoleona z drogi ku brzegom ruszyła: groziemy wyladowaniem pod Quiberon, Basques i w Normandyi. Załoga fr: w Brest powiększoną została: wiele kompanii żandarmow w tę stronę udać się musiało dla zasłony brzegow: tak więc wszędzie wspieramy interes hiszpanow: piękny regiment iazdy Xstwa Bergu z Varsailles poszedł do Brestu.

BERLIN d. 27 lutego. (z Gtt Berlin Hm) Monarchowie nasi wzupełnym zdrowiu tu znayduią się. Fryderyk Wilhelm wydał edykt co do opłaty kontrybucyi fr. „Chociaż niezaniedbaliśmy, pisze, żadnego sposobu opłaty, iednak zostaliśmy winnemi; a ponieważ Napoleon oświadczył się względnym w poczekaniu, tym barziey powinniśmy spieszyć z uiszczeniem się. Przez wielką pożyczkę za granicą chcieliśmy ulżyć mieszkańcom, lecz ta pozniey uskuteczniа się aniżeli okoliczności gwałtowne wymagaią. Przeniknieni tą koniecznością, ufaiąc wierności i patryotyzmowi naszych poddanych, otwieramy pożyczkę od 1,500 t. telerow, pełni nadziei że obywatele dla dobra oyczyzny przez wzgląd na naglące okoliczności prędko złożą tę summę. Pieniądze maią bydź składane nie w papierach, ale w gotowiznie. Pięć za sto płacić się będzie prowizyi. Opłata tego długu nastąpi z sum oszczędzonych na wydatkach zmnieyszonych dworu naszego, listy cywilney i woyskowey; z przychodow, które pomnożą się urządzeniem podatkow bez ucisku obywatelow. Opłata nastąpi w teyże samey monecie. Wierzyciel odbierze należność z kassy od którey wezmie pożyczaiąc assygnacyą. Spodziewamy się że wierni poddani dobrowolnie złożą iak nayprędzey dla ratunku oyczyzny summę pomienioną, lecz gdyby to nienastąpiło, rozkazuiemy wyexekwować tę pożyczkę sposobem przymuszonym podług rozkładu szczegulnego na tych, którzy maią kapitały, ponieważ oni mogą nayprędzey zapobiedz gwałtownym potrzebom. Co miesiąc będą opłacani częściami wierzyciele dobrowolni, potym zaś wierzyciele przymuszeni. Pożyczka dobrowolna trwa przez dni 14; po tym czasie następuie przymuszona, to iest rozkłada się poiedyńczo na obywatelow, i exekwuie się mocą; nigdy nikt mniey pożyczyć niemoże nad 20 talerow. Można brać do skarbu złoto, sprzęty srebro i wexle kupcow zagranicznych. Pożyczka cała ma bydź skończona do maia.

Ożenienie Napoleona z Xczką Ludwiką niewątpliwe: Imperator fr: podpisał tego związku pakta, a Cesarz ie ratyfikował: d. 2 X. Wagram ze switą przybywa do Wiednia, d. 4 AXka zrzeka się praw do tronu austr: d. 5 szlup przez Prokuratora, d. 8 odiazd AXczki, d. 13 uroczyste iey przyięcie w Braunau przez królowę Neapolu i wiele dam fr—Senat fr: dał uchwałę przyłączaiącą Rzym do państwa fr. Rzym 2gim miastem, rezydencyą Imperatorską Xcia fr. Napoleon koronować się będzie u S. Piotra przed lat 10 panowania. Papież mieć będzie dobra od 2 mill: intraty i wiele pałacow w państwie fr: następcy zaprzysięgać będą moc 4 propozycyi kościoła Gallikańskiego.

Za pozwoleniem Cenzury — W Drukarni Redakcyi Kuryera Litt: DODATEK iutro

DODATEK Nro 19.

DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO

w WILNIE dnia 6. Marca. ROKU 1810,

3 Z Rządu Uniwersytetu Imperatorskiego Wileńskiego. W gubernii Mińskiey w mieście powiatowem Bobruysku będzie licytacya na wzięcie podradem wymurowania domu szkolnego podług planow aprobowanych. Cała robota, oprócz murow w części będących i materyiałow na mieyscu znaleść się mogących, wyrachowana iest na summę 11983. rub: kop: 40. srebrem. Plany z opisem roboty z wyrachowaniem kosztow przeyrzeć można, w Wilnie, w kancellaryi Uniwersytetu; w Mińsku u Dyrektora Gimnazium konsyliarza stann JP. Ceyssa, w Bobruysku u Dozorcy szkoły JP. Budzyłowicza. Termina do licytacyi przeznaczone są: 1szy dnia 1 Kwietnia drugi dnia 15 3ci d 23 tegoż mca Kwietnia Roku idącego 1810. w którym przyimuiący cenę naymnieyszą podrad otrzyma. Chcący wziąć takowy podrad udać maią w tych terminach do Bobruyska i kaucyie prawnie złożyć w ustanowioney do takowey licytacyi Kommissyi, o którey dowiedzą się u Dozorcy szkoły JP. Budziłowicza i będą mieli okazany materyał stary, który do tey budowy iest przeznaczony.

2 Gdy w Roku zesłym 1809 w miesiącu oktobrze ogłoszoną została przez publiczne gazety śmierć bezpotomnie zmarłego JP. Franciszka Bisiekierskiego Mar: pin: Dubieńskiego, w celu iżby sukcesorowie prawo do maiątku iego miący, gdziekolwiek znaidujący się, do Dubna miasta Powiatowego w Gubernii Wołyńskiey leżącego, do JO. Xcia Kazimierza Lubomirskiego miasta tegoż dziedzica a pozostałego maiątku za Administratora lub W. Jozefa Domańskiego Regenta sądownie wyznaczonych zgłosili się. Teraz zaś iuż po przybyciu z Xięstwa Warszawskiego sukcessorow WW. Skrzyneckych i po sądowcy legitymacyi, Sąd ziemski Dubieński onych dekretem swym, za prawnych Sukcessorow uznał, a z powodu że inni Sukcessorowie, iako to: Biesiekiersey, Wysocey Guminscy, Stanicka, zgłoszenia tylko prz z listy poczynili, Ziazd Sądowy do dobr Paszowy w powiecie Dubińskim leżących po zmarłym pozostałych na dniu 28 Apr: w roku ninieyszym nakazał, i wylegitowanym WWm: Skrzyneckim przypozwanie zgłaszaiących się Sukcessorow na tenże termin naznaczył, oraz oddanie z pod Administracyi maiątku, po dopełnieniu tego ostrzegł, aciiuż pozwy takowe powynosili, przeto Administracya, tych kogo to interesuie, o tym przez Gazety ieszcze uwiadamia.

3 Kamienica dawniey pod N 308. a teraz pod N 205 na Zaułku ulicy Rudnickiey położona dziedziczna WWch Kończewskich iest do sprzedania: ktoby ią sobie nabydz życzył udać się raczy do kamienicy pod N 204 a tam o cenie oney zupełną odbierze wiadomość.

1 Wileński Policmeyster, podaie do powszechney wiadomości iż Wileńskiego 1 Gildy kupca Izraela Feynberga przykazczyki, Judel Hurwicz, Aron Morduchowicz Elkinblit, Beniamin Szlomowicz Kam, Howsiey Mowszowicz Grobsteyn, Szmuyło Josielowicz Chadasz, oraz kupca Wileńskiego 1 Gildy Abela Sołowieyczyka przykaszczyki, Szmuyło Daychis i syn iego Mowsza, Fałk Rytenberg Berko Was eman, Icko Eypen, Meyer Rogowski, Szaia Szeskin i Izaak Sołowieyczyk, maią wyiechać za granicę, ieżeliby kto do onych miał iakową pretensyą niech się iawi do tego Policmeystra.

3 W mieście Nieświżu w oberży JO Xięcia Imci ordynata znayduie się skład Meblow do sprzedania za cenę naypomiernieyszą iako to Lustra scienne, tremoary, szafy biblioteczne, kanapy, krzesła, łużka, biórka, komody, stoły i stoliki etc nad któremi ma powierzony komiss JP Karol Huryn Starosta Nieświski. Znaduie się także do przedania karyta Danglowska mało używana, o którey utegoż JP: Huryna można powziąć zupełną informacyą.

3 Folwark Jokietry wPttu wil: w parafii Malackiey we wszystko obfituiący, do 10 tysięcy intraty roczney wynoszący, o mil 10 od Wilna, a od targowych miasteczek Malat o milę, od Uciany o mil 4, od Pozélwy mil 2 dziedziczny WJP. Fabiana Dąbrowskiego Komor: Wiłł iest do wypuszczenia w 3 letnią arędę: ktoby sobie życzył ony possydować, może się ułożyć z samym aktorem w tymże folwarku mieszkaiącym.

W domach Leyboszyca na Wileńskiey ulicy pod N: 731 na Niemieckiey ulicy pod No: 157 znayduią się pokoie do naięcia, z staynią, wozownią, i z wszelkiemi wygodami

2 Folwark o dwie mile położony od Wilna z zabudowaniem dwornym, z podańswem, zasiewem żytnim, maiący łąk dosyc, paszy, wody, lasu, opału, w gruntach naylepszych ze wszelkiemi wygodami, iest do zadzierżawienia od S Jerzego, ktoby sobie życzył, uda się do maiącego w tey mierze moc a mieszkaiącego w domu JPani Bieczowey na trzecim piętrze pod Nrem 60 obok Kryszkiewicza gdzie iest Hotel Warszawski na przeciw małego ryneczku od ulicy.

1 Obrazy, rysunki, oryginalne; tudzież kupferstychi, i xiążki w ięzyku włoskim, i łacińskim, S. P. Szmuglewicza Professora, są do sprzedania w Auli Uniwersytetu wileńskiego każdego dnia od godziny 11stey z rana do 1szey, prócz swiąt i niedzieli.

2 W domie ewangelickim na Ulicy Niemieckiey pod Nrem 373 sytuowanym, od terminu S. Ierzego idącego 1810 roku są do naięcia pokoie, na drugim i trzecim piętrze, ze stayniami i wozowniami, oraz stancye na dole; rocznie lub na lat 2, ktoby życzył sobie takowe pokoie ogulnie lub częsciami naiąć, raczy udać się do obywatela Bedzolda, tokarza, mieszkaiącego na Niemieckiey Ulicy w domie także ewagelickim pod Nrm 370.

2 Na Skutek zalecenia JW. Litewskiego Woiennego Gubernatora Generała od infanteryi i Kawalera Goleniszczewa Kutuzowa dnia 8 praesentium za Nrem 167 w rzeczy wczesnego przygotowania materyałow na ukończenie woyskowego szpitalu w pałacu od JW. Marszałka Kawalera Pusłowskiego na rzecz Miasta okupionym na Antokolu położonym reformuiącego się potrzebnych, Radzie mieski y Wileńskiey danego; taż Rada podaie do powszechney wiadomości, iż na dostarczenie przez podrad 80000 sztuk cegły, ręki duzey; 170 skrzyń wapna, oraz roż maitey dłużyni gruołci i szerzyni drzewa budownego, iako to 701 sztuk belek, 715 sztuk krokiew 611 kop łat, 50 kop tarcic i 14,000 dachuwek, odchodzić będzie publiczna na Ratuszu w Radzie licytacya w dniach 18, 22 i 29 następuiącego mca marca; do którey ażeby życzący przyiąć od Miasta na dostawienie rzeczonych materyiałow kontrakt, z dowodami pewne onego dotrzymanie probuiącemi stawali; i że kto oświadczy nayprzystępnieyszą cenę kontrakt od Miasta otrzyma; Rada mieyska Wileńska ogłasza. Datt na Ratuszu Wileńskim w radzie tegoż miasta roku 1810 mca Februaryi 19 dnia. — Tomasz Reyser P. R.

2 Zegar skradziony w Mitawie z domu Doktora Schiemana 4 Febr: t r: Ten zegar stołowy z poniższego opisania łatwy do poznania. Na iedną stopę wysoka murzynka z bronzu, z krótkim wyzłacanym fartuchem z perłami wyzłacanemi na szyi i kolczykami wyzłacanemi, na postumencie czworograniastym, wyzłacanym na czterech łapkowych nożkach stoiąc, utrzymuie ta murzynak czyli kupido w obu rękach zegarek na głowie sześć cali dyametru, zegarek ma biały cyferblat i wskroś wyzłacany, tylko zadnia strona była niezakryta tak, iż cały werk

wyraznie widzieć można. Szedł dni 14 po nakręceniu Kto o takowym zegarze doktorowi Schiemanowi do Mitawy da wiadomość, otrzyma nadgrody czer: zł 10 w złocie.

TEATR WILENSKI

Przeszłey Niedzieli zapustney, grana była opera Axur Król Ormus, czoło sztuk równie z intrygi iak muzyki; dla tego chociaż często powtarzana, miała iednak parter dość liczny, pomimo to że mieysce parterowe zaięciem na końską szkołę, właśnie iak w stayinią przeistoczone, Publiczność odraża, i nader małey baczności na powszechną wygodę i zdrowie dowodzi, Oddaiąc sprawiedliwość Entreprenerowi, że zamiast niedorzeczney dawniey w tey operze gadaniny, dziś w oney iest ciągły spiew z recytatywami, chociaż nie zupełnie i bez klawicembału, domagać się ieszcze można, ażeby pierwsza okazałość co do wystawy i muzyki teraz zaniedbana przywróconą być mogła. Co do wystawy, żaden Aktor, ani Aktorka z głosem czy bez głosu, od assistencyi w tey operze, chyba dla prawdziwey choroby uwalniać się nie mogą. Seray, switа, ofiarniki milicia i narod, powinne być licznieysze, a Tron, Sala, Bożnica, Jlluminacia ogrodu, ubiory i dekoracie okazalsze. Ubior zaniedbany lub brudny, bo ieden tylko Axur okazale ubrany, murzyny iedne trochę czarne, a drugie pstre z wyciętemi w masce oczami, i z uszami białemi całkowicie odkrytemi, a nadewszystko niedostateczna liczba ludzi, psuią illuzią, okazuiąc stan nędzny Królewstwa Ormus. Rola Atara była z pilnością i pracowicie exekwowana, lecz Aktor w iestach i minach przesadzał, co nie przystoi Bohatyrowi. Aktor graiący rolę Arcykapłana, bez żadnego ruchu poważnego i tonu stosownego do tego stanu i rangi dzielącey niemal panowanie z Królem, mógłby odstąpić zdatnieyszemu tey roli, ieżeli się poprawić nie może, pomimo to że inne role gra wybornie. Co do muzyki, ta powinna być w tey operze licznieysza, niżeli w innych, i stosować się do głosow, przygrywaiąc naprzykład ciszey Altamorowi, którego bas iest podziemny i mniey donośny, niżeli Axurowi, ciszey Zemirze, niżeli Aspazyi, i t. d. Zyle, trianguł, i kotły, albo nie bywaią, albo się odzywaią nie w swoim czasie, i osobnie iak się któremu podoba, lub kiedy się który ze snu obudzi. Ztąd wypada, iż graiąc tę operę w sposobie okazalszym, Antrepryza zyskać może i na aprobacyi Publiczney i na pomnożeniu dochodu więcey, niżeli z innych sztuk miernych, na mieyscu których możnaby grać Paisellego Cyrulik Sewilski i inne, albo Mozarta, dway Skąpce, albo zamiast Kotzebue, sztuki Moliera Doktor z musu, i dalsze, które nigdy pięknemi być nie przeztaną.

Nazaiutrz, to iest w Poniedziałek zapustny, grana Komedyia Proces zawikłany, Sztuka ta przez doskonałe wyobrażenie Sądu zle złożonego, oraz Adwokata wykrętnego i samą łaciną wypchanego, dosyć się podobała Publicznosci. Pan Rutkowski, rolę Chciwego Kupca przyzwoicie oddał; tak iak w podobnych rolach zdatność Jego znaną iest Publiczności. Równie P. Skibiński, lubo nie trudną w tey sztuce miał rolę, wszyskie przymioty doskonałego woznego należycie okazał i wyexekwował. Lecz szczegulniey sam Autreprener, graiący ubogiego, i processem nękanego człowieka, dystyngował się, utrzymuiąc od samego początku, aż do końca sztuki, iednostayny i stosowny do swey roli charakter.

1 W pałacu WW. Lisaniewiczow na Niemieckiey ulicy pod Nrem 145 sytuowanym są pokoie do naięcia rocznie, miesięcznie lub tygodniowo, ze wszelkiemi wygodami za pomierną cenę.

D. 13 Febr: 1810 z Wilna uciekł kuchcik maiący lat około 20, włosow i oczu ciemnych, twarzy pociągłey sniadey, wsurducie szarym sukiennym, a takiegoż koloru spodniach i kamizelce, tudzież w kożusku, nazwiskiem Kazimierz Zukowski, ktoby takowego przeioł, uprassa się aby w Wilnie do kamienicy W Regenta Doroszki na ulicy Dominikanskiey dostawił: własciciel wszelką expens powrociό zaręcza i przyzwoitą nadgrodę.

2 W domie pod N 63 na ulicy Zamkowey sytuowanym znayduią się pokoie na drugim piętrze, od ulicy i dziedzińca, z stayniami wozowniami i dalszemi wygodami, rocznie lub pułrocznie do naięcia, od S Ierzego: życzący one naiąć raczy się zgłosić do aktorki w tymże domie mieszkaiącey. Jzabella Bieczowey

2 Na mocy dekretu Sądu Główuego Wileń Departamentu 2go w Roku ominionym 1809 mca 9bra 3 dnia ferowanego, taxę Exdywizyą dóbr po zesłym Franciszku Xawerym Chominskim Woiewodzie mścisław: pozostałych na rzecz iego wierzycieli przeznaczaiącego, Sąd Taxatorsko Exdywizoiski w terminie do maiątku Tryszek w Powiecie Szawelskim położonego zi chawszy, komportacyą Dokumentow na wszystkich stawaiących i niestawaiących stronach do kancellaryi Ziemskiey Szawelskiey na dzień pierwszy maia idącego roku, oraz d a pomiaru ziemi Komornikow przeznaczył, wszelki ruchomy po zeszłym Woiewodwie Chominskim pozostały maiątek przez Publiczną Licytacyą od dnia 15 augusta począc się maiącą, w dobrach Tryszkach sprzedać postanowił i Sądy swoie do dnia 30 Julii teraznieyszego Ru odroczył w Jakim czasie iżby wszyscy zeszłego Woiewody Chominskiego kredytorowie z dowodami sami lub przez prawnie umocowanych plenipotentow w dobrach Tryszkach pcie Szawelskim położonych stawali uwiadomiaiąc, że w pretensyach niestawaiących kredytorow ammissya podług Dekretu Sądu Głgo zapisaną zostanie ostrzega Datt roku 1810 mca Februaryi 8 dnia w Tryszkach.
Mateusz Siesicki Prezydet Sądu Ziem. Ptu: Wił: Exdywiz

2 W handlu Mauzera i Gastla znayduią się swieże ostrygi do przedania sto po rubli trzy.

1 Niżey podpisany zostawszy naturalnym i iedynym wszelkiego maiątku po zeszłym oycu Wiktorym Domańskim i stryiu Stefanie pozostałego sukcessorem, gdy dodostrzegł że W. Dominik Tyszka Skarbnikewicz mój szwagier, pod imieniem WIPani Petronelli Domańskiey matki mey i oney Opiekunow, niemaiących żadnego do maiątku moiego prawa, o arędę kamienic i sklepow z różnemi czyni umowy, niemniey summy na obligach będące, nienależnie zdiąc usiłuie, przeto zapobiegaiąc wyniknąć ztąd mogącym inkonweniencyom, niżey podpisany ostrzega, że iak sam iest po Oycu i Stryiu sukcessorem, tak i do niego czynienie takowych umow i wszelkich układow należy. Aby więc nikt tak z liczby mieszkańcow, iako też i innych osob, maiących interessa z zeszłym oycem moim, niewiadomością niewymawiał się, ninieysze do Gazety podaię ogłoszenie, w przeciwnym zaś przypadku, każdy wchodzący w iakie bądź umowy, sam własney straty stanie się sobie przyczyną. Datt Roku 1810 mca Februaryi 16 dnia. Franciszek Domański.

1 Symon Nikipera syn Bluż poddany i skaskowy dóbr Sielliscz JW. Marszałka by: pott: Połockiego Gubernyi Witepskiey i Kawalera Sillickiego; od którego wyżey pomienionego Symona Bluia prawem wieczystym w Ro 1802 lutego 5 d. niżey podpisany nabył. 16 Januaryi teraznieyszego Ru 1810 zbiegł z Miasta Wilna z kamienicy Łabowskich za Wileńską bramą sytuowaney. Jest on wzrostu srzedniego, twarzy okrągłey czerwoney, nosa małego, oczu błękitnych, włosow biąd, na piersiach ma znak biały od wrzodu wielkości rubla, zażywa tabakę, nalezycie zna usługę lokayską, wieku ma lat 20, mówi nieco zaiękaiąc się popolsku sposobem ordynarynnym, odzienie miał surdut szaraczkowy z białemi metallowemi guzikami spodnie szerokie z sukna kosmatego siwego fabryki kraiowey, kamizelką sukienną ponsową czapką ponsową z barankiem czarnym szyrokim, płaszcz z sukna ciemno brązowego z kołnierzem dużym wiszącym i z guzikami białemi metalowemi podszyty płótnem tkackim szarym do półowy, zabrał z sobą kilka rubli pieniędzmi i 7 chustek perkalowych ciemnych w kwiaty czerwone nowych nie rąbionych. Takoż miał przy sobie Paszport z podpisem niżey podpisanego służący iemu i Piotrowi Felkowskiemu posyłaiącym się z Piekieliszek w Powiat Wiłkomirski do maiętności Pomusza trzema końmi w bryczce: wzywam Publiczność wszczegulności każdego prożbą naypokornieyszą moią ieśli się gdzie pomieniony zbieg okaże przyaresztowawszy do Oszmiańskiego Niższego Sądu dostawić, a przyzwoitą nadgrodę ręczam. Krzysztof Skrzydlewski por: b. w. pol: